

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل دوم: قانون

درس سوم: چرا به مقررات و قوانین نیاز داریم؟

درس سوم: چرا به مقررات
و قوانین نیاز داریم؟

ضرورت وجود قانون

ما انسان ها از ابتدای تولد با انسان های دیگر زندگی می کنیم و با ورود به اجتماع روابط اجتماعی میان ما و دیگران برقرار می شود و نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می کنیم.

هیچ یک از ما در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق و بی قید و شرط **نداریم**؛ بلکه تا آنجا می توانیم حق خود را اعمال کنیم که **مغایر* قانون** نباشد.

مغایرت با قانون: سازگار نبودن با قانون؛ مخالف قانون بودن.
برای مثال ما نمی توانیم در استفاده از حقوق قوانین الهی را نادیده بگیریم یا نمی توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم.

درس سوم: چرا به مقررات
و قوانین نیاز داریم؟

ضرورت وجود قانون

قانون و مقررات به دو دلیل به وجود آمده است:

- حفظ حقوق افراد
  - برقراری نظم و امنیت
- ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از هرج و مرج به نفع همگان بوده و به نوعی احترام به حقوق دیگران است.
- عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی موجب پایمال شدن حقوق افراد می شود.

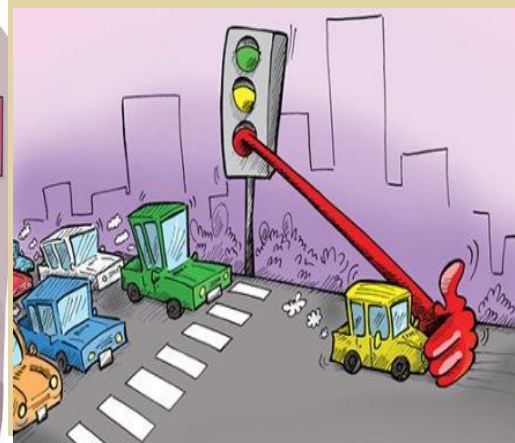
درس سوم: چرا به مقررات
و قوانین نیاز داریم؟

مثال ضرورت وجود
قانون:

در جامعه
در خانه
در مدرسه

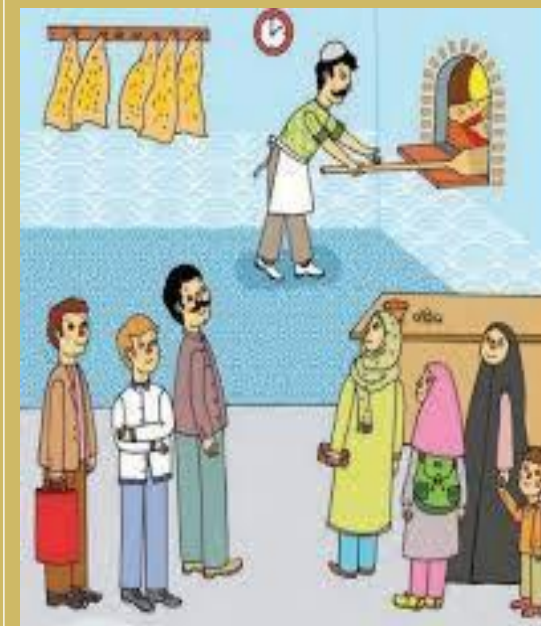
مثال:

- ❖ ایستادن پشت چراغ قرمز
- ❖ رعایت سکوت و نظم در محیط مدرسه و درس
- ❖ تمیز نگهداشتن اتاق مشترک
- ❖ رعایت نوبت در صف
- ❖ پارک نکردن در مکان ممنوع

درس چهارم: قانون گذاری

۱. انواع مقررات

- ✓ گاهی مقررات به صورت دستورهای مذهبی و اخلاقی است.
مثال: هیچکس نباید با کفش وارد نمازخانه و یا مسجد شود.
هیچکس نباید هنگام برگزاری آزمون تقلب کند.
- باید مراقب وسایل مشترک مثل میز و تخته در کلاس درس و یا
صندلی های وسایل نقلیه عمومی بود.
- ✓ گاهی گروه های اجتماعی (مردم) برای حفظ نظم به صورت
توافق یا عادت و رسم از مقرراتی پیروی می کنند.
مثال: ایستادن در صف نانواپی و اتوبوس = قاعده اجتماعی

درس چهارم: قانون گذاری

قانون

هرگاه مقررات به وسیلهٔ یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام "**قانون**" به خود می گیرد.

مثال:

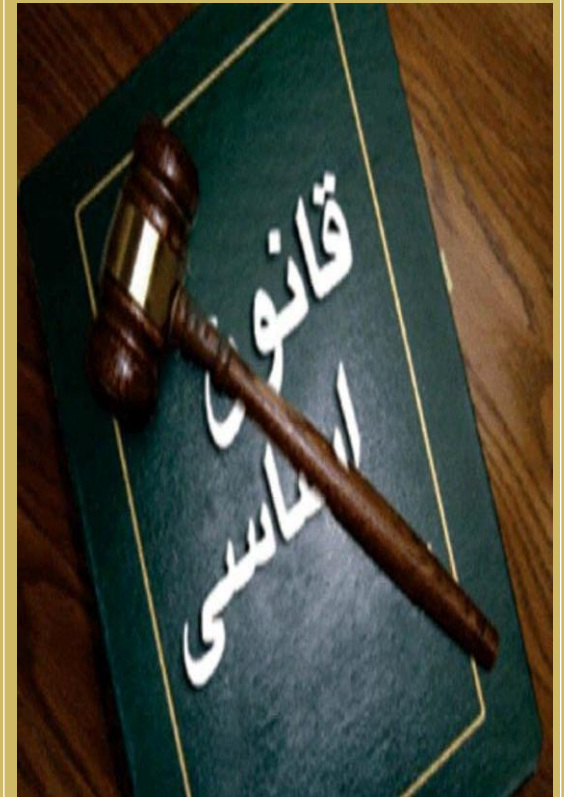
❖ ممنوعیت عبور از چراغ قرمز، یک **قانون** راهنمایی رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده ای از آن تخلف کند، **جریمه** می شود.

❖ هیچکس نمی تواند بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان مردم بپردازد و این یک **قانون** مصوب است و اگر کسی از آن سرپیچی کند **مجازات** می شود.

نکته: همهٔ افراد در برابر قانون مساوی اند.

درس چهارم: قانون گذاری

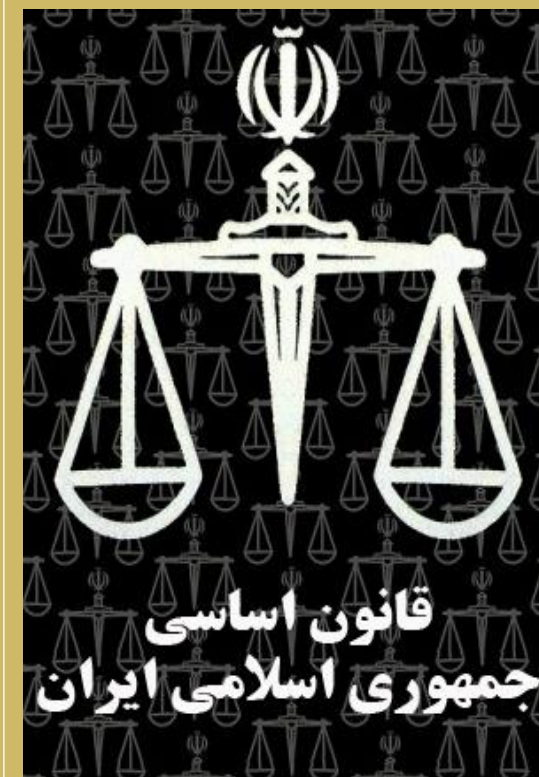
قانون اساسی

- مهم ترین قانون هر کشور، "قانون اساسی" آن کشور است.
  - **قانون اساسی**، مادر همه قوانین است و سایر قوانین در چارچوب آن تصویب می شوند.
  - در **قانون اساسی** هر کشور، مهم ترین حقوق ملت و همچنین مهم ترین روابط و وظایف حکومت و مردم معین شده است.
  - پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس خبرگان* برای نوشتن **قانون اساسی** جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد.
- مجلس خبرگان:
- جمع خبره، به کسانی که شایستگی ها و مهارت های لازم را برای یک کار داشته باشند، خبره می گویند.

درس چهارم: قانون گذاری

قانون اساسی

➤ این مجلس خبرگان، که از سوی مردم انتخاب شده بودند، براساس اهداف انقلاب در طی چند ما **قانون اساسی** را نوشتند و تصویب کردند.

➤ سپس **قانون اساسی** در روزهای 11 و 12 آذرماه، به همه پرسسی* گذاشته شد و مردم به آن رای مثبت یا آری دادند.

➤ **قانون اساسی** جمهوری اسلامی ایران 177 اصل دارد.

➤ **قانون اساسی** توجه خاصی به "حقوق اساسی" و "اجتماعی" همه مردم دارد و همه موظف اند به این قوانین احترام بگذارند.

درس چهارم: قانون گذاری

مثال از قانون اساسی

فصل سوم قانون اساسی (حقوق ملت):

■ اصل 19: مردم ایران از هر قوم و قبیله ای که باشند، از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود

■ اصل 20: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

■ اصل 40: هیچکس نمی تواند اعمال حق خویش را وسیلهٔ اضرار به غیر* یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.
اضرار به غیر: ضرر رساندن به دیگری.

درس چهارم: قانون گذاری

مثال از قانون اساسی

■ اصل 28: هرکس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.

■ اصل 30: دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سرحد خودکفایی کشور به طور رایگانه گسترش دهد.

قوهٔ مقننه، مسئولیت تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی برعهده دارد.

این قوه از **دو** بخش تشکیل شده است:

1. مجلس شورا اسلامی

2. شورای نگهبان

درس چهارم: قانون
گذاری

قوهٔ مقننه

درس چهارم: قانون گذاری

قوة مقننه

- نمایندگان منتخب مردم هستند که قوانین عادی را تهیه و تصویب می کنند.
- آنها برای یک دوره چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند.
- نمایندگان پس از انتخاب شدن برای شروع کار خود، در مجلس ادای سوگند* می کنند.
- نمایندگان از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند.
- ادای سوگند: رئیس جمهور یا نمایندگان مجلس در شروع کار خود به قرآن کریم قسم یاد می کنند که وظایفی را که برعهده دارند به خوبی انجام دهند.

درس چهارم: قانون گذاری

شورای نگهبان

این شورا متشکل از 12 نفر است. 6 نفر فقیه* که از سوی رهبر جمهوری اسلامی انتخاب می شوند و 6 نفر حقوقدان که از طرف قوه قضائیه به مجلس معرفی می شوند.

دو وظیفه مهم شورای نگهبان:

- ❖ همه مصوبات تصویب شده مجلس را، با **قانون اساسی**، **اصول** و **احکام** دین اسلام تطبیق می دهد و اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی و اصول و احکام دین مغایرت داشت، آنها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمیگرداند تا اصلاح شود.
- ❖ نظارت بر انتخاباتی که در کشور برگزار می شود، مانند: انتخابات ریاست جمهوری و مجلس و پس از بررسی و تایید صلاحیت نامزدهای* انتخابات به آنها اجازه انتخاب شدن می دهد.

درس چهارم: قانون گذاری

شورای نگهبان

فقیه: کسی که احکام دینی را از منابع اسلامی مانند قرآن و حدیث به دست می آورد.

نامزد های انتخابات: کسانی که برای انتخاب شدن، اعلام آمادگی می کنند. (کاندیدا)

نکته:

قانون گذاران با توجه به نیازها و موضوعات مختلف جامعه سعی می کنند، بهترین قوانین را وضع* کنند.

از آنجا که وضع قانون اهمیت زیادی دارد، قانون گذاران باید از بین بهترین افراد که شایستگی لازم را برای این کار دارند، انتخاب شوند.

وضع قانون: نوشتن و تصویب قانون